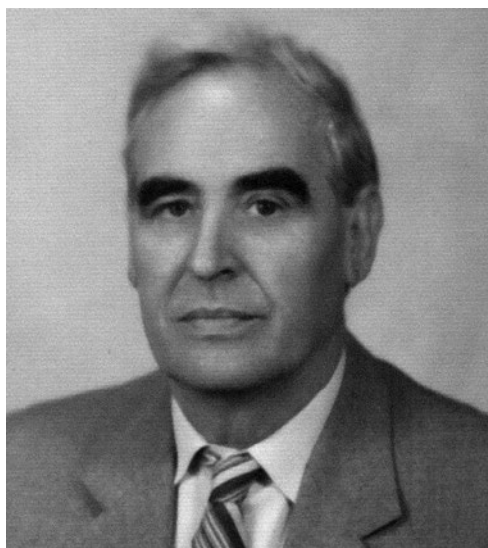

Kristina Frančina

[Povijest]

Smrt povjesničara Jakova Stipišića (1920.-2010.)

„Nema sumnje da je prof. Stipišić kudikamo zaslužio veću pažnju od ove skromne koju mu ovdje iskazujemo, ne samo kao dragoj, čestitoj i uljudbenoj osobi nego kao i sveučilišnom nastavniku, pedagogu i znanstvenom istraživaču naše srednjovjekovne kulturne baštine koji je svojim ustrajnim i neumornim radom zadužio hrvatsku historiografiju i nas povjesničare, posebice naš Odsjek u kojem je proveo cijeli svoj radni vijek.“¹

Slika preuzeta sa stranice
<http://www.historiografija.hr/news.php?id=160>.

Svojim nastojanjem da u ovih nekoliko redova objedini lik i djelo Jakova Stipišića, Ante Gulin istaknuo je nepobitnu činjenicu da je Jakov Stipišić svojim radom, djelovanjem i karakterom nepovratno zadužio hrvatsku historiografiju i u njoj ostavio neobrisiv trag. „Barba“, kako su ga odmilja zvali njegovi stariji i mlađi kolege, preminuo je 31. prosinca 2010. godine, u 91. godini života.² Sveučilišni nastavnik, pedagog i istraživač hrvatske srednjovjekovne baštine ostat će zapamćen kao osoba velikog srca i golemog znanja koje je nesebično rado dijelio sa svojim kolegama i učenicima.

Jakov Stipišić rodio se 17. rujna 1920. godine u Vrbojskoj na otoku Hvaru.³ U svome članku, Gulin ga opisuje, te kao i ostale kolege, pamti kao „pravog Dalmatinca“, ne samo zbog markantnog i specifičnog vanjskog izgleda, već i zbog posebnog i izražanog temperamenta.⁴ Stipišić je u Vrbojskoj proveo djetinjstvo i završio osnovnu školu, dok je srednjoškolsko gimnazijsko obrazovanje isprva pohađao u Bolu na Braču, a višu klasičnu gimnaziju završio je u Dubrovniku 1939. godine.⁵ U Dubrovniku je proveo i početno razdoblje Drugoga svjetskog rata, tijekom kojeg je obolio od upale porebice te tako izbjegao vojnu službu, a nakon oporavka preselio se u Zagreb, u dominikanski samostan na Borongaju.⁶ Upravo ga je u spomenutom samostanu zateklo savezničko bombardiranje Zagreba, 22. veljače 1944. godine, kada biva ranjen u nogu.⁷ Godine 1946. na Filozofskom fakultetu upisuje redoviti tropredmetni studij talijanskog jezika, latinskog jezika i južnoslavenske književnosti. Diplomirao je 19. lipnja 1950.⁸ godine, ali već tijekom studiranja odlučuje pohađati isprva početni, a potom napredni paleografski tečaj profesora Antuna Mayera u tadašnjem Historijskom institutu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Stipišić je, završivši ovaj tečaj, stekao kvalitetno obrazovanje u području pomoćnih povijesnih znanosti, latinske paleografije, diplomatike, kronologije i arhivistike, što je predstavljalo osnovu njegovog daljnjeg rada na arhivskoj građi kojom se počinje baviti već 1949. godine kada je zaposlen kao asistent na sređivanju zbirke latinskih spisa iz Arhiva Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i pisanju regesta za iste na latinskom jeziku. Nakon završetka fakulteta i stjecanja diplome, od 1951. godine postaje stalni zaposlenik u Historijskom institutu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (današnji Odsjek za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti), gdje radi sve do umirovljenja 1984. godine.⁹ U njegovom personalnom listu piše „da potpuno poznaje latinski, talijanski i francuski jezik, a da se djelomično služi engleskim, njemačkim i starogrčkim, a kasnije i španjolskim jezikom“.¹⁰ Istodobno, uz neprestano napredovanje u profesionalnoj sferi, Stipišić sređuje i privatni život, oženio se 1949. godine te sljedeće godine dobiva i prvo dijete.¹¹

Njegova dotadašnja naobrazba, kao i poznavanje spomenutih jezika omogućili su mu kvalitetan i uzoran rad na arhivističkoj građi, zbog čega ga Uprava instituta šalje na Međunarodni arhivistički tečaj (*Stage Technique international Archives*) u Pariz 1954./1955. godine, gdje paralelno pohađa i predavanje iz latinske paleografije na *École Pratique des Hautes Études*.¹² Nakon povratka iz Pariza, Stipišić svoj daljnji znanstveni i stručni rad usmjerava na proučavanje srednjovjekovnih izvora i pomoćnih povijesnih disciplina, latinske paleografije, diplomatike i kronologije. Na povremenim tečajevima, u organizaciji tadašnjeg Historijskog instituta, Stipišić samostalno drži predavanja iz područja pomoćnih povijesnih znanosti, prenoseći tako svoje znanje na mlađe generacije i osposobljavajući nove znanstvene kadrove na ovom području, kojih je ustvari

nedostajalo.¹³ U svome sjećanju na spomenute tečajeve, prof. Tomislav Raukar ističe kako je prof. Stipišić polaznike tečaja „s ljubavlju i neizmjernim znanjem vodio kroz složene labirinte latinske paleografije, diplomatike i kronologije.“¹⁴

Godine 1959. izabran je za honorarnog predavača na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu kao predavač pomoćnih povijesnih znanosti nakon umirovljenja prof. Josipa Matasovića.¹⁵ Od 1972. godine pa nadalje, Stipišić predaje ove discipline i na poslijediplomskom studiju Pomoćnih povijesnih znanosti u Zadru.¹⁶ U radu sa studentima uočio je brojne poteškoće s kojima se oni susreću pri svladavanju ovih disciplina te odlučuje napisati i objaviti udžbenik koji bi im to olakšao. Rezultat toga jest tiskanje knjige *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi*, koju je objavila Školska knjiga 1972. godine u Zagrebu.¹⁷ Knjiga predstavlja prvi priručnik takve vrste kod nas, do sada objavljen u nekoliko izdanja (1985. i 1991. godine), a svojom kvalitetom nenadmašna je nadopuna praznini koja je postojala u hrvatskoj historiografiji nedostatkom jednog takvog priručnika namijenjenog istraživačima, arhivistima te prvenstveno samim studentima. Udžbenik obrađuje latinsku paleografiju, opću diplomatiku i kronologiju, a na kraju sadrži vrijedan rječnik srednjovjekovnih kratica. Najveću vrijednost svakako mu daje činjenica da je u potpunosti temeljen na našoj arhivskoj građi koju je autor, preuzimajući teorijske i praktične postavke stranih historiografija, nastojao ukomponirati u primjere s našeg područja ili ih međusobno komparirati.¹⁸

Nikako manje nije važan ni njegov rad na arhivskoj građi, gdje je u suradnji, ponajviše s prof. Miljenom Šamšalovićem, radio na pripremi najstarije diplomatske građe, tzv. Smičiklasova zbornika (*Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije – Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*)¹⁹, koji izlazi 1967. godine pod uredništvom Marka Kostrenčića.²⁰ Nakon ovog izdanja, sa suradnicima priređuje još tri sveska *Diplomatičkog zbornika*: sv. XIV. (1976.), sv. XVII. (1981.) i sv. XVIII. (1990.).²¹ Osim rada na izdavanju ove, jedne od najpoznatijih serija Jugoslavenske akademije, Stipišić je veliki dio svoga vremena posvetio i izdavanju druge srednjovjekovne povijesne građe naših primorskih gradova (notarske knjige, inventari, zapisnici vijeća, itd.), gdje je u svojim radovima objavio niz važnih i novih materijala iz perioda od 9. do 17. stoljeća. Zanimljivo je da je svojem bavljenju nekom tematikom, kao i samome cilju svoga rada, uvijek pristupao na način da je nastojao u potpunosti riješiti neki historio-ografski problem, kako on kao takav više ne bi predstavljao problem u historiografiji.²²

Zbog svog izvrsnog poznavanja latinskog, Stipišić je bio i suradnik u izradi *Rječnika srednjovjekovnog latiniteta Jugoslavije* tiskanog u dva sveska 1973. i 1978.²³ godine. U suradnji s Miljenom Šamšalovićem priređuje i objavljuje opsežni inventar *Isprava u Arhivu Jugoslavenske akademije*.²⁴ Kao sintetsko djelo s područja diplomatike, uz brojne objavljene rasprave, ističe se knjiga *Hrvatska u diplomatskim izvorima do kraja XI. stoljeća*, koja je objavljena u okviru Akademijine edicije *Hrvatska i Europa - kultura, znanost i umjetnost (1997.)*.²⁵

Još od šezdesetih godina 20. stoljeća prevodi brojna djela s talijanskog, a nešto kasnije i latinskog jezika. Tu svakako valja istaknuti njegov prijevod Boškovićeve *Teorije prirodne filozofije*, za koji je 1975. godine dobio Nagradu grada Zagreba, ali ništa manje važni nisu ni njegovi prijevodi Marina Getaldića, Gina Luzzatta, Ivana Lucića *Luciusa* i dr.²⁶ Neobjavljen mu je ostao prijevod druge Lucićeve knjige *De regno Dalmatiae et Croatiae*, ali je zato prijevodom i komentarom djela *Memorie storiche di Traugurio ora detto Traù*

– *Povijesna svjedočanstva o Trogiru (1972.)* neupitno pridonio hrvatskoj historiografiji.²⁷ Zahvaljujući Stipišiću i njegovim prijevodima, ova djela koja predstavljaju kapitalna djela naše baštine, postala su dostupnija širem krugu stručnjaka i omogućeno je njihovo daljnje istraživanje i proučavanje, što je prije bilo otežano poteškoćama uočavanim u prijašnjim prijevodima.

Uza sav znanstveno-istraživački i prevodilački rad, Stipišić je sudjelovao na brojnim znanstvenim kongresima i skupovima, a kao što je već spomenuto, predavao je na fakultetima u Zagrebu i Zadru, posljedično je i niz godina bio član ispitne komisije za arhiviste pri Hrvatskom državnom arhivu. Ujedno, bio je član raznih stručnih udruženja, Društva prevoditelja, urednik rubrike pomoćnih povijesnih znanosti u novoj Hrvatskoj enciklopediji te aktivni suradnik u Hrvatskom biografskom leksikonu.²⁸

I nakon odlaska u zasluženu mirovinu 1984. godine, Stipišić nastavlja svoj znanstveni rad te se posvećuje prikupljanju dokumenata i njihovoj obradi i te sastavljanju regesta na latinskom jeziku uz kritički aparat, što rezultira edicijom dokumenata na latinskom jeziku *Dalmatia pontificia-Croatia pontificia* koji se tiču odnosa Sv. Stolice i Hrvatske, a koje je na latinskom jeziku prihvatila objaviti njemačka Akademija iz Göttingena, u seriji *Regesta Pontificum Romanorum*.²⁹ Za života, povodom 85. rođendana i njegovog i više od polustoljetnog rada u povijesnoj znanosti, Stipišiću je posvećen 23. svezak Zbornika Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (2005.).³⁰

Cjelokupan i plodonosan rad Jakova Stipišića predstavlja neupitno obiman i veliki doprinos hrvatskoj historiografiji. Usto, Jakov će Stipišić, od svojih kolega i svih poznanika, ostati zapamćen ne samo po svome radu, već i po druželjivosti i neprestanoj potrebi da sve svoje znanje dijeli s okolinom, kao što nam to oslikava i sjećanje njegove bliske suradnice, prof. Mirjane Matijević-Sokol: „Neformalno učenje, ali ne i manje važno, bilo je ono uz poznatu kavu u „deset“, kada smo se svi okupljali i s pažnjom slušali na koji ste način prethodnog dana riješili pojedino pitanje. Ili ga možda niste riješili, pa ste nam izložili, zajednički smo ga razmatrali, slušali ste i uvažavali i naše sugestije. Ta vaša otvorenost, razgovor, radoznalost, brušenje misli i ideja poticala nas je da i sami pokušamo pridonositi rješavanju mnogih pitanja.“³¹ Nikako manje važno, sjećanje i ime Jakova Stipišića ostat će živo i upečatljivo među brojnim studentima koji generacijama iznova stječu bitna znanja i vještine pomoću njegovog priručnika koji predstavlja nezamjenjivo pomagalo kojim će se i u budućnosti „odgajati“ brojni mladi znanstvenici. Zahvaljujemo profesoru Jakovu Stipišiću što je obogatio profesionalne i privatne živote sadašnjih, ali i budućih generacija povjesničara.

Izbor iz bibliografije Jakova Stipišića:**Rasprave i članci:**

Razvoj splitske notarske kancelarije, *Zbornik Historijskog instituta JAZU*, vol. 1, Zagreb, 1954., str. 111-123.

Oporuka priora Petra, *Zbornik Historijskog instituta JAZU*, vol. 2, Zagreb, 1959., str. 173-182.

Jedna burna skupština pučana na Hvaru 1649. godine, *Zbornik Historijskog instituta JAZU*, vol. 3, Zagreb, 1960., str. 331-341.

Inventar zadarskog trgovca Mihovila iz arhiva Sv. Marije i njegovo značenje za kulturnu povijest Zadra, *Zadarska revija*, XVI, br. 2-3, Zadar, 1967., str. 184-192.

Diplomatička analiza Krešimirove darovnice o Maunu iz 1069. godine, *Pomorski zbornik*, 7, Zadar, 1969., str. 813-828.

Inventar dobara zadarskoga patricija Grizogona de Civalellis iz 1384. godine, *Zbornik Historijskog zavoda JAZU*, vol. 8, Zagreb, 1977., str. 374-410.

Nekoliko arhivskih vijesti o pučkom ustanku u Hvaru, *Zadarska revija*, br. 4, Zadar, 1976., str. 185-195.

Nekoliko novih arhivskih vijesti o pučkom ustanku na Hvaru, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest Sveučilišta u Zagrebu*, br. 10, Zadar, 1976., str. 137-151.

Hrvatski dvorski dignitar „Risarius“, *Zbornik Zavoda za povijesne znanosti Istraživačkog centra JAZU*, vol. 12., Zagreb, 1982., str. 1-7.

Prvi poznati kontakt s Danteom u Hrvata, *Dante i slavenski svijet*, JAZU, Zagreb, 1984., str. 629-637.

Ostala povijesna srednjovjekovna građa:

Zapisi zadarskog bilježnika i pisara općine Paga, Gerarda iz Padove iz 1329 – 1337. godine, Izdanje Historijskog arhiva u Zadru, serija Spisi zadarskih bilježnika, Zadar, 1969., str. 191-340.

Spisi zadarskog bilježnika Franje Manferda de Surdis iz Piacenze iz 1349 – 1350. godine, izdanje Historijskog arhiva u Zadru, serija Spisi zadarskih bilježnika, Zadar, 1977., 214 str.

Zapisnici Velikog vijeća grada Splita 1352 – 1354, 1357 – 1359. priredili Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović, indekse izradila Mirjana Matijević-Sokol, *Zbornik Zavoda za povijesne znanosti Istraživačkog centra JAZU*, vol. 12, Zagreb, 1982., str. 63-263.

Glavni izvori za poznavanje pučkog ustanka na Hvaru, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest Sveučilišta u Zagrebu*, br. 10, Zagreb, 1977., str. 551-592.

Rad na Diplomatičkom zborniku Kr. Hrvatske, Dalmacije i Slavonije:

Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izdanje JAZU, vol. I, listine godina 743 – 1100., uredio Marko Kostrenčić, sakupili i obradili Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović, Zagreb, 1967., 285 str.

Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izd. JAZU, vol. XVI, listine godina 1379 – 1385., sabrao Tadija Smičklas, uredio Marko Kostrenčić. Dopunili, sumarij i indekse izradili Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović, Zagreb, 1976., 655 str.

Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izd. JAZU, vol. XVII, listine godina 1386 – 1394., sabrao Tadija Smičklas, uredio Stjepan Gunjača. Dopunio, sumarij i indekse izradio Jakov Stipišić, Zagreb, 1981., 765 str.

Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izd. JAZU, vol. XVIII, listine godina 1395 – 1399., uredio Duje Rendić-Miočević, Dopunili, i priredili Miljen Šamšalović i suradnici Zagreb, 1990., 643 str.

Kotorski spomenici, vol. I (1326 – 1335), prva knjiga kotorskih notara, priredio Antun Mayer i suradnici Mirko Androić, Ante Marinović i Jakov Stipišić, izd. JAZU, Zagreb, 1951., 645 str.

Kotorski spomenici, vol. II, druga knjiga kotorskih notara god. (1329, 1332 – 1337), priredio pok. Antun Mayer i suradnici Mirko Androić, Ante Marinović, Jakov Stipišić, Miljen Šamšalović, izd. JAZU i CANU, Zagreb, 1981., 655 str.

Prijevodni znanstvene literature:

Gino Luzzatto, *Ekonomika povijest Italije* (prijevod s talijanskog), Naprijed, Zagreb, 1960.

Srednjovjekovne rasprave Jakobela Vitturija Trogirana i liječenju lovnih ptica i konja, Izdanje Veterinarskog fakulteta u Zagrebu po-vodom 300. obljetnice Sveučilišta i 50. obljetnice Veterinarskog fakulteta, Zagreb, 1969., 114 str.

Marin Getaldić, Prošireni Arhimed ili O uspoređivanju težine i obujma tijela različite vrste (77 stranica)

Marin Getaldić, Oživljeni Apolonije ili Obnovljena geometrija nagiba Apolonija Pergeja (135 stranica). Sabrana djela Marina

Getaldića, Institut za povijest prirodnih, matematičkih i medicinskih nauka JAZU; Zagreb, 1972.

Ruđer Bošković, *Teorija prirodne filozofije* (prijevod s latinskog), izdanje Sveučilišne naklade Liber, prva knjiga biblioteke Temelji, Zagreb, 1974., 320 str.

Ivan Lucić, *Povijesna svjedočanstva o Trogiru* (prijevod s talijanskog), vol. I-II, Split, 1979., 1220 stranica, izdanje Splitskog književnog kruga.

Priručnici:

Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi, Školska knjiga, Zagreb, 1972., 227 str.

Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi, drugo prošireno izdanje, ŠK, Zagreb, 1985., 274 str. (uz discipline sadrži dva veća dodatka: 1. Egdotiku diplomatskih izvora; 2. Rječnik srednjovjekovnih kratica.)

Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi, treće izdanje, ŠK, Zagreb, 1991.

Lexicon mediae latinitatis Jugoslaviae, vol. I, Zagreb, 1973., vol. II, Zagreb 1978., izd. JAZU, redakcija. Marko Kostrenčić, Veljko Gortan i Zlatko Herkov te suradnici Pavle Blaznik, Ante Marinović, Rajka Modrić, Božo Otorepec, Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović.

Izdanja posebnog karaktera:

J. Stipišić – M. Šamšalović, *Isprave u Arhivu Jugoslavenske akademije* (inventar i regeste isprava na latinskom jeziku od 1018. do 1526. godine), *Zbornik Historijskog instituta JAZU*, vol. 2-5, Zagreb, 1959 – 1964.

Ivan Lucius-Lučić, *De regno Dalmatiae et Croatiae 1666 – 1966.*, Katalog izložbe prigodom 300. obljetnice prve znanstvene povijesti hrvatskog naroda, Trogir – Zagreb, 1966., 23

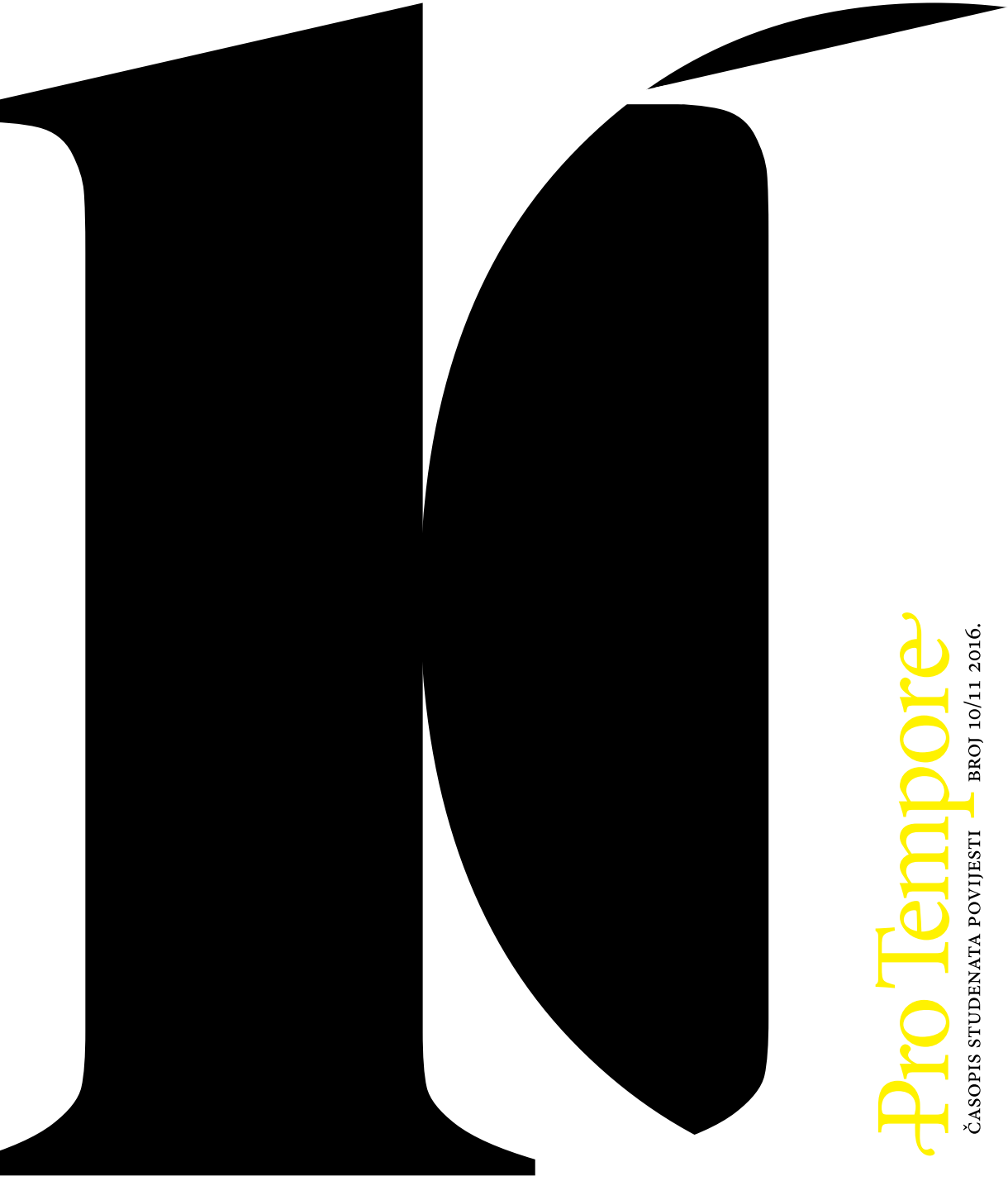
stranice s prilogama. Katalog priredili Miroslav Kurelac i Jakov Stipišić.

Inventaire analytique du tome II de la correspondance du Consul de France à Raguse au XVIIIe siècle (A. E. Bl 948 années 1759 – 1765), izdanje Archives Nationales Paris, Pariz, 1955. (Inventar sadrži regeste pisama na francuskom jeziku francuskih konzula u Dubrovniku.

Bilješke:

- 1 Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 6.
- 2 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 287.
- 3 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 287.
- 4 Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 7.
- 5 „In memoriam: Jakov Stipišić“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 29 (2011.), 487.
- 6 Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 8.
- 7 Isto, 8.
- 8 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 287.
- 9 Isto, 287.
- 10 Preuzeto iz podataka iz personalnih spisa koji se čuvaju u Odsjeku za povijesne znanosti, cit. prema: Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 8.
- 11 Isto, 8.

- 12 „In memoriam: Jakov Stipišić“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 29 (2011.), 488.
- 13 Isto, 488.
- 14 Preuzeto iz dijela govora koji je na sprovodu Jakova Stipišića, na Mirogoju dana 04. 01. 2011., održao akademik Tomislav Raukar. „In memoriam: Jakov Stipišić“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 29 (2011.), 490.
- 15 Isto, 488.
- 16 „Isto, 488.
- 17 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 287; Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 10.
- 18 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 287.
- 19 Isto, 287.
- 20 Isto, 287.
- 21 Isto, 287.
- 22 Isto, 287; Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 9.
- 23 „In memoriam: Jakov Stipišić“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 29 (2011.), 488.
- 24 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 287.
- 25 Isto, 287.
- 26 Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 10.
- 27 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 288.
- 28 „In memoriam: Jakov Stipišić“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 29 (2011.), 489;
- Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 10, 11.
- 29 „In memoriam: Jakov Stipišić“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 29 (2011.), 489; Ante Gulin, „Jakov Stipišić – život i djelo“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 23 (2005.), 10, 11.
- 30 Mirjana Matijević-Sokol, Tomislav Galović, „Profesor Jakov Stipišić (1920. – 2010.)“, *Historijski zbornik* 64/1 (2011.), 288.
- 31 Preuzeto iz dijela govora koji je na sprovodu Jakova Stipišića, na Mirogoju dana 04. 01. 2011. godine, održala njegova suradnica prof. Mirjana Matijević-Sokol; „In memoriam: Jakov Stipišić“, *Zbornik Odsjeka za povijesnu znanost Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 29 (2011.), 491.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI – BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
Godina VIII, broj 10-11, 2016.

Glavni i odgovorni urednik

Tomislav Brandolica

Zamjenik glavnog urednika

Filip Šimetin Šegvić

Uredništvo

Tomislav Brandolica, Marta
Fiolić, Kristina Frančina, Marko
Lovrić, Valentina Nedeljko, Nikola
Seiwerth, Filip Šimetin Šegvić

Urednici pripravnici

Zvonimir Plavec, Vjenceslav
Rupčić, Porin Šćukanec Reznicek

Redakcija

Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Valentina Nedeljko, Zvonimir
Plavec, Vjenceslav Rupčić, Nikola
Seiwerth, Porin Šćukanec Reznicek,
Filip Šimetin Šegvić

Recenzenti

dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Tomislav Galović
dr. sc. Ivo Goldstein
dr. sc. Iskra Iveljić
dr. sc. Tvrtko Jakovina
dr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
dr. sc. Jelena Marohnić
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Drago Roksandić
Marie Scatena, MA
akademik Arnold Suppan
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ Šoljan

Lektura i korektura

Gabrijela Detelj
Marta Fiolić
Ana Jelić
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić

Dizajn i priprema za tisak

DZN studio

Prijevodi s engleskog jezika

Tomislav Brandolica
Tina Miholjančan, prof.
Marija Marčetić
Ivan Markota
Krešimir Matešić
Judita Mustapić
Kristina Videković

Prijevodi s njemačkog jezika

Mirela Landsman Vinković
Filip Šimetin Šegvić
Azra Plićanić Mesić

Prijevodi s francuskog jezika

Jasna Čirić, prof.
Marta Fiolić
Marija Galić
Tea Šimičić

Prijevodi s talijanskog jezika

Tihana Filipčić
Loretta Lanča

Izdavač

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb

Tisak

Mediaprint – Tiskara Hrastić

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo
stavove autora i ne predstavljaju
nužno stavove i mišljenja
uredništva i izdavača

Izdavanje ovog časopisa financijski su omogućili:

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest
Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
Studentski zbor
Sveučilišta u Zagrebu

Privatne donacije:

Vesna Miović, I. P., M. Č.

Redakcija časopisa Pro tempore
svim se donatorima iskreno
zahvaljuje na financijskoj podršci!

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3,
10000 Zagreb

E-mail:

pt.redakcija@gmail.com
tomislav.brandolica@gmail.com